

Egy év – egy kép: Sarki fény! (1991)

A 2000-es évek fényes sarkifény-jelenségei után nehéz elhinni, hogy hazánkban 1958 és 1989 között meglehetősen sarkifény-inség volt, *igazán fényes* jelenségeket csak 1989-től észleltek az amatőrök. A Meteor 1992/6. számában megjelent sarkifény-katalógusban, melyet Keszthelyi Sándor állított össze, 1960. október 6. és 1970. március 8. között egyetlen jelenség se szerepel. A „nagy amatőrcsilagász generáció” első kollektív sarkifény-élménye az 1981-es bakonyi Aquarida-táborhoz kötődik, amikor 51-en látták a július 25-i sarki fényt (l. Meteor 2009/3., 64. o.).

1991. november 1-jén már jelentkezett egy halványabb sarki fény, amelyet Batthyány Ferenc Komoróról, Bozány Imre pedig Csitárról észlelt. Az „igazi” jelenség azonban november 8-án köszöntött ránk: Károly Lajos Körmendről, Simon Imre Velencéről, Havassy Dóra és Tepliczky István Tatáról, Fülöp József András Bólyból, Nyíró Lajos pedig Lepsényből észlelte a jelenséget. A legnépesebb észlelőcsapat ideális körülmények

mellett, Ráktanyáról figyelte meg az északi fényt: Hevesi Zoltán, Kálóczy Péter, Kiss László Mizser Attila, Osvald László, Pap Csaba, Sebők György és Voith Petra.

A jelenségről Fülöp József András adta a legrészletesebb leírást, idézzünk belőle! „A homogén vörös szín mindvégig alapul szolgált a halványfehér [...] fényesebb szálaknak, de időnként és helyenként érdekes felerősödő bíbor vagy élénkvörös árnyalatot kapott. [...] Néha különösen kifényesedett és kiterbélyesedett, az Uma »rúdvégétől« a Cyg keresztjéig tartott. [...] A látvány szépsége az ismeretterjesztő könyvekben bemutatott aurórafotókkal vetekedett.”

Kereszturi Ákos, a szabadszemes rovat akkori vezetője nem véltelenül adta összefoglalójának a „Vörös november” címet. November 7-e akkor már második éve nem volt piros betűs ünnep. 1991. november 8-ára pedig már az ideiglenesen hazánkban állomásozó szovjet csapatok is elhagyták Magyarországot.

Mizser Attila

Az 1991. november 8-i sarki fény Ráktanyáról, Sebők György fotóján. A felvétel 1,4/50-es objektívvel készült, Fujicolor 1600-as filmre, 30 másodperc expozíciós idővel. A képen csak a jelenség keleti része látható